

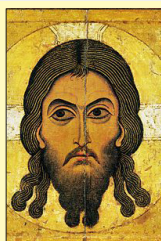
CREDINȚA STRĂBUNĂ

REVISTĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A ALBA IULIEI ♦ Anul XXVII ♦ Nr. 11 (380) ♦ NOIEMBRIE 2017

◆ Icoana – fereastră spre cer

Icoana și Evanghelia sunt în strânsă legătură, se sprijină și se clarifică reciproc. Se poate afirma că icoana este o „Evanghelie în culori”, precum Evanghelia este o „Icoană verbală” a lui Hristos.

» Pagina 4

◆ Tradiții și obiceiuri la români, în așteptarea sărbătorilor de iarnă

Ziua lăsatului sec pentru postul Nașterii Domnului este un început în sine, o etapă de deschidere către sărbători, dar și pragul trecerii într-o perioadă încărcată de frumoase tradiții.

» Pagina 5

◆ Din viața eparhiei

- Simpozion internațional și interconfesional, la Alba Iulia
- Bucuria reîntâlnirii cu fiii parohiei Valea Izvoarelor
- Conferințele preoțești de toamnă, în Arhiepiscopia Alba Iuliei

Paginile 2-3

◆ Varia

- Efectul de halou: de ce oamenii frumoși ni se par, totodată, deștepți și buni?
- Simbolistica leului în Sfânta Scriptură
- Liturghie interortodoxă la 125 ani de la sfîntirea Catedralei din Paris

Pagina 7

Sinaxa monahală din Arhiepiscopia Alba Iuliei

Monahismul este expresia sublimă a vieții morale și spirituale a Bisericii, este creștinismul în toată splendoarea și frumusețea sa. Monahii formează o comunitate eshatologică ce realizează mai deplin ceea ce ar trebui să fie întreaga Biserică. Viața călugărească, al cărei nucleu este mistica hristocentrică, a fost și este un conspect al Evangheliei, o expresie palpabilă și dinamică a adevăratei antropologii creștine și o iradiere a adevărului și a frumuseții teologiei mistice. În prozaismul existenței pământești, monahismul constituie mesajul perpetuu al Împărăției cerurilor, iar existența cinului monahal este o oază dumnezeiască în viața noastră stearpă.

Această serafică strălucire a spiritualității Ortodoxiei radiază din belșug și pe meleagurile Arhiepiscopiei Alba Iuliei. Sub povățuirea înțeleaptă și duhovnicească a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu, în cuprinsul celor două județe, Alba și Mureș, ce alcătuiesc Eparhia noastră, există 43 de mănăstiri și schituri, în care sunt înălțate neconținut rugăciuni pentru întreaga lume către tronul Preasfintei Treimi. Având adânci rădăcini multiseculare, tradiția monastică din inima Transilvaniei a păstrat, de-a lungul

gul vremii, nestinsă lumina credinței dreptslăvitore, apărând-o în fața prozelitismului eterodox, și a promovat cultura națională și spiritualitatea creștină a poporului român.

În vederea menținerii unei vieți monahale autentice, care să reziste în fața provocărilor duhului lumii secularizate, stareții, sta-

rețele și duhovnicii mănăstirilor și schiturilor din Eparhia noastră s-au întrunit în cadrul Sinaxei monahale, desfășurată la Mănăstirea „Înălțarea Sfintei Cruci” de la Lupșa, în data de 14 noiembrie a.c. Evenimentul a debutat cu celebrarea Dumnezeieștii Liturghii, după care a fost oficiată slujba de *Te-Deum* în bise-

rica din incinta mănăstirii. În continuare, Părintele Arhiepiscop Irineu a susținut o densă și profundă cuvântare intitulată *Duhul lumii, flagel al monahismului contemporan*, în care a prezentat multiplele forme prin care poate fi împiedicată desăvârșirea spirituală a călugărilor și a călugărițelor.

În prelegerea rostită, Înaltpreasfinția Sa a enumerat „corzile” duhului flagelator al lumii, care „biciuiesc” și „mutilează” corpul monahal, angajat în lucrarea desăvârșirii morale. Ierarhul nostru a surprins avatarurile egoismului, ale logicii lumești și ale indiferentismului, care au pătruns în sânul monahismului, și a oferit pentru fiecare dintre acestea antidotul duhovnicesc recomandat de Sfinții Părinți ai Bisericii și practicat de mulți Părinți îmbunătățiți din spațiul răsăritean. De asemenea, având o experiență monastică de patru decenii, Înaltpreasfințitul Irineu a relevat provocările valului secularizant și zgomotos al lumii, ale civilizației degradate moral, ale tehnicii digitalizate și ale ideologiilor postmodernității, afirmând că în fața acestora se cere trezvie, discernământ și atletism spiritual.

CIM
YIK

Pr. Oliviu Botoi

» continuare în pag. 2

Cuvântul
ierarhului

Boala milei de sine și terapia acesteia

Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul este înfățișat stând abătut sub un ienupăr (cf. III Regi 19, 4), fiindcă a îngăduit compătimirii de sine să-l stăpânească. Psalmistul David ne vorbește despre un om căruia îi era milă de sine, fiindcă cel rău prospera, iar el avea multe greutăți (cf. Ps. 72, 2-5). Întrebat fiind care este cea mai grea boală de tratat, un doctor răspunde: „Compătimirea pentru sine”. Atunci i se spune: „Dar, în mod sigur, aceasta nu este o boală”. Doctorul răspunde din nou: „Ba da, este. Ea poate împiedica tămăduirea trupului și refacerea minții și, dacă un pacient este obsedat de ea, medicul are mare greutate de a vindeca orice altă boală pe care o are pacientul”. Iată de ce Sfântul Efreim Sirul numește iubirea de sine „născătoarea răutăților și rădăcina tuturor relelor și patimilor”.

Când scriitorul francez Victor Hugo (†1885) a fost bolnav, exilat și persecutat, el a stat pe țărmul mării aruncând pietre în apă. Un copil s-a apropiat de acesta și l-a întrebat: „De ce arunci pietre în apă,

domnule?”. Zăbind, Hugo a răspuns: „Acelea nu sunt pietre, copilul meu. Ceea ce arunc sunt simțămintele mele de milă pentru mine însumi”. Crușarea de sine, fără dreptă socoteală, când este vorba să lucrăm fapta bună, este atât de primejdioasă, de rea și de înșelătoare încât, din cauza acestei patimi, Însuși Mântuitorul l-a numit pe Apostolul Petru „satană”. L-a numit astfel, fiindcă acesta îl îndemna pe Hristos la crușarea de sine, spre a nu merge să sufere și să moară pentru mântuirea neamului omenesc (cf. Mt. 16, 22-23).

Mila exagerată pentru noi înșine poate să ne vatăme mai mult decât toate nenorocirile ce vin asupra noastră. Noi nu putem face mult privind o mulțime de lucruri care ni se întâmplă, dar, cu siguranță, noi putem face ceva cu privire la mila pentru sine. Nu contează ce ni se întâmplă, dar ceea ce contează este cum răspundem. Și modul cel mai rău în care putem răspunde, un mod care este garantat să ne distruge, este compătimirea față de eul propriu. Sfântul Maxim Mărturisitorul numește

iubirea de sine „iubire nesocotită față de trup”, iar Sfântul Isihie Sinaitul zice: „Nu este venin mai tare ca veninul aspidiei și al vasiliscului și nu este păcat mai mare ca păcatul iubirii de sine”.

Dacă privim în jur, vom descoperi mulți oameni care, în ciuda tulburărilor și tristeților, au devenit biruitori. Când compozitorul german Ludwig van Beethoven (†1827) și-a pierdut auzul, el n-a avut milă de sine, încât să-și plaseze uneltele vieții pe un raft și să abandoneze, ci a continuat să scrie cea mai măreață muzică. Când poetul englez John Milton († 1674) a ajuns orb la vârsta de 45 de ani, el nu s-a încuiat în camera compătimirii de sine, ci a continuat să scrie cele mai frumoase opere. Când chimistul francez Louis Pasteur (†1895) a suferit un șoc paralizic la 46 de ani și a rămas handicapat pentru tot restul vieții sale, el nu s-a predat compasiunii pentru sine, ci a continuat să se dăruiască muncii de cercetare, încât foarte mult din medicina modernă de astăzi se bazează pe ostenele sale.

Dacă avem necazuri și șocuri în viață, nu trebuie să căutăm mai întâi ajutor medical, ci trebuie să ieșim din temnița singurătății și egoismului, căutând pe oropsiții vieții care au trebuință de mila și de ajutorul nostru. Aceasta este cea mai eficientă terapie pentru mila exagerată de sine. Numai când ne uităm sinea și slujim pe alții din iubire pentru Hristos și pentru Evanghelie, noi găsim cea mai înaltă bucurie a vieții. Trebuie să moară nesiguranța și neîncrederea noastră, ca astfel să devenim liberi în Dumnezeu și între noi. Este bine ca mereu să privim dincolo de eul nostru și să respirăm aerul proaspăt al iubirii și puterii lui Dumnezeu Care „are grijă de noi” (cf. I Pt. 5, 7). El vrea să fim instrumentele păcii și milostivirii Sale, ajutându-i pe toți cu o înțelegere frățească. În acest fel, vom reuși să aducem tămăduire, speranță și bucurie în lumea aceasta zdrobită de atâtea nevoi, răutăți și suferințe.

† IRINEU

Arhiepiscop al Alba Iuliei

Sinaxarul lunii Noiembrie

Sfântul Ierarh Andrei Șaguna

Biserica Ortodoxă Română îl cinstește în data de 30 noiembrie pe Sfântul Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei. Acesta s-a născut din părinți temători de Dumnezeu, ai căror strămoși erau „vlahi” sau „aromâni”, viețuitori în Balcani, care, din cauza stăpânirii turcești, în veacul al XVIII-lea, s-au refugiat în câteva țări creștine din Imperiul Austriac. În preajma Crăciunului din anul 1808, când, din voia lui Dumnezeu, s-a născut Anastasie, viitorul sfânt ierarh al Ardealului, familia Șaguna se găsea în orașul Mișcolț, în nord-estul Ungariei.

Anastasie a fost îndrumat să învețe la cele mai bune școli ale timpului: școala primară „greco-valahă” și gimnaziul „inferior” din localitatea natală, gimnaziul „superior” (liceul) din Pesta (azi Budapesta), apoi la Universitatea din același oraș, unde a urmat studii strălucite de Filosofie și Drept. La terminarea studiilor, tânărului Anastasie i se deschidea o frumoasă carieră de avocat, judecător sau profesor. Însă, la îndemnul evlavioasei sale mame, a plecat la Vârșet (în Banatul sârbesc de azi) și s-a înscris la Seminarul Teologic româno-sârb de acolo. După absolvire, a intrat ca frate

în mănăstirea sârbească Hopovo, unde, la nici 25 de ani, a cerut să fie tuns în monahism. A primit numele Sfântului Apostol Andrei, cel întâi chemat.

În vara anului 1846, mitropolitul de la Carloviț l-a numit „vicar general” al Episcopiei românești vacante a Transilvaniei, cu sediul la Sibiu; în decembrie 1847, „soborul” protopopilor ardeleni l-a propus ca episcop, fiind confirmat de Curtea imperială din Viena și hirotonit arhiereu de către mitropolitul din Carloviț, în Duminica Tomii a anului 1848. În plan bisericesc, Mitropolitul Andrei Șaguna a luptat cu mult curaj, timp de 15 ani, pentru ieșirea Bisericii românești din Ardeal de sub jurisdicția Mitropoliei sârbești de la Carloviț, devenind, în anul 1864, arhiepiscop al Sibiului și mitropolit al românilor din Ardeal, Banat și „părțile de vest” (Crișana).

A trecut la cele veșnice în ziua 28 iunie 1873, fiind îngropat lângă biserica mare din Rășinari, așa cum a rânduit el însuși prin testament, și prohodit de către un singur preot, „fără predică și fără pompă”. Cu toată smerenia lui, cu adevărat călugărească, poporul dreptcredincios l-a cinstit cum se cuvine și după moarte, socotindu-l între cei mai de seamă ierarhi pe care i-a avut Ardealul.

» continuare din pag. 1

Sinaxa monahală din Arhiepiscopia Alba Iuliei

În finalul cuvântării sale, Arhiepiscopul Alba Iuliei i-a sensibilizat pe monahii și pe monahiile din Eparhia noastră, aducându-le aminte de asumarea vocației la care au fost chemați: „Trebuie să ne reamintim mereu că noi ne-am făcut monahi pentru a ne elibera de grijile obsedante ale vieții acesteia și pentru a ne îngriji de cele spirituale, de unicul necesar pe care l-a ales Maria din Betania. Am ieșit din lumea efemeră pentru ca să ne eliberăm de patimile înrobitoare și să ne îmbrăcăm în mantia virtuților morale. Scopul nostru este acela de a atinge țința sfințeniei și, totodată, de a-i ajuta pe oameni cu rugăciunea și cu pilda noastră, pentru ca ei

să renască duhovnicește, înaintând pe calea mântuirii. În acest sens, Sfântul Ioan Scărarul ne spune clar: «Îngerii sunt lumină pentru monahi, iar monahii sunt lumină pentru mireni»”.

La sfârșitul susținerii temei sinaxei, Preacuviosul Părinte Protos. Gavriil Vărvăruc, Exarhul mănăstirilor și schiturilor din Arhiepiscopia Alba Iuliei, a prezentat câteva aspecte importante legate de slujirea liturgică și de activitatea administrativ-gospodărească a așezămintelor monahale. Calea vieții călugărești spre Împărăție reprezintă urmarea lui Hristos în calitate de discipoli fideli. Prin perseverență și stăruință smerită, monahii

se dovedesc a fi bravi ostași ai lui Hristos, mănăstirile devin citadele puternice ale dreptei credințe, iar viața monahală este privită ca fiind chintesența desăvârșirii morale. Având râvnă nețărmurită pentru urmarea Evangheliei și dând mărturie deplină prin însăși viața lor, monahii pot reuși tot mai mult să convertească pornirile individuale și sectare și să capteze setea religioasă a poporului credincios în albia Bisericii străbune, așa cum afirma Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Irineu în una din scrierile sale dedicate monahismului – chivot al Neamului nostru drept-măritor.

Pr. Oliviu Botoi

Simpozion internațional și interconfesional, la Alba Iulia

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Irineu, în perioada 30 octombrie - 1 noiembrie 2017, la Alba Iulia, a avut loc Simpozionul internațional și interconfesional intitulat „Dialogul teologic la începutul mileniului al treilea. 500 de ani de la Reformă. 500 de ani de relații interconfesionale”, organizat de Facultatea de Teologie Ortodoxă din orașul Marii Uniri. Înaintea debutului simpozionului a avut loc oficierea slujbei de *Te-Deum*, în paraclisul Facultății de Teologie, lucrările desfășurându-se în Aula Magna „Dumitru Stăniloae” și în Aula „Sfântul Simion Ștefan”.

Acest simpozion și-a propus să prezinte diferite aspecte ale Reformei produse în urmă cu 500 de ani (anul 1517) de către Martin Luther, cel care avea să critice abuzurile Bisericii Catolice prin publicarea celor „95 de teze”

pe ușile bisericii „Tuturor Sfinților” din Wittenberg. Pe lângă unele chestiuni generale, în cadrul lucrărilor simpozionului s-au făcut cunoscute și unele aspecte particulare ale aceluia eveniment, aici referindu-ne mai ales la Reforma din Transilvania, pătrunsă pe aceste teritorii încă din a doua jumătate a secolului al XVI-lea.

În cadrul acestei manifestări academice s-au întrunit numeroase personalități din țară și din străinătate, care au susținut lucrări privind implicațiile Reformei în cultura și societatea europeană. Dintre personalitățile prezente remarcăm pe Pr. prof. univ. dr. Josef Freitag (Germania), cu lucrarea *Dialog și viață. Poziția catolică și ortodoxă referitoare la provocările contemporaneității*, Ulrich Peter Trappe, filosof protestant convertit la Ortodoxie, cu referatul *Aspecte filosofice actuale în trecerile de la Protestantism la Ortodoxie – o*

analiză a experienței personale, și Pr. Michael Rahr, protopop ortodox al comunității ruse din Berlin, cu lucrarea *Imaginea femeii în Ortodoxie*.

De asemenea, printre cei care au susținut referate în cadrul simpozionului, îi amintim pe Pr. prof. univ. dr. Mihai Himcinschi, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, cu lucrarea *Evanghelie și Evanghelizare*, Pr. lect. univ. dr. Lucian Colda, cu studiul *Rânduială dumnezeiască vs. Persoană umană? Slujirea episcopală (episcopie) ca formă a schimbător-umanului în Confessio Augustana*, Pr. dr. Wolfgang Wunsch, protopop evanghelic de Sebeș-Alba, cu lucrarea *Reformă, reformare bisericească și înnoire eclesială la Joseph Ratzinger*, și Conf. univ. dr. Olga Lukács, cu titlul *Influența Reformei asupra învățământului din Transilvania*.

În cadrul sesiunilor de comunicări au avut loc, de asemenea, numeroase intervenții și discuții pe marginea lucrărilor prezentate. La final, Pr. prof. univ. dr. Mihai Himcinschi, decanul Facultății, a mulțumit distinșilor invitați care au participat la acest eveniment științific, afirmând că prin prezența și prin lucrările lor, s-a adus un plus academic manifestărilor privind dialogul teologic la începutul mileniului III.

Stud. Claudiu Popa

Bucuria reîntâlnirii cu fiii parohiei Valea Izvoarelor

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei, în parohia ortodoxă Valea Izvoarelor, din cadrul protopopiatului Târgu-Mureș, s-a desfășurat sărbătoarea dedicată „Fiilor satului”. Cu această ocazie, în mijlocul comunității noastre a fost prezent precucer-nicul părinte protopop Olimpiu Zăhan, slujind Sfânta și Dumneze-

iasca Liturghie alături de un sobor de preoți.

După săvârșirea Sfintei Liturghii, în curtea bisericii parohiale au fost sfințite cele două troițe și drapelul național, ca mulțumire pentru toate darurile pe care Dumnezeu le-a revărsat asupra credincioșilor. În continuare, soborul de preoți și credincioșii s-au deplasat la casa parohială, unde au fost binecuvân-

tate lucrările de renovare. Astfel, a fost săvârșită slujba Sfeștaniei, în prezența autorităților locale și a tuturor binefăcătorilor.

A doua parte a sărbătorii s-a desfășurat la Căminul cultural din localitatea Valea Izvoarelor, unde „fiii satului” au participat la agapa frățească și la programul artistic susținut de tinerii parohiei, îmbrăcați în costume tradiționale, și de alți interpreți de muzică populară. La eveniment au fost prezenți și tinerii moși ai Ansamblului „Cântul sălcian”, îmbrăcați în frumoase straie naționale. La finalul sărbătorii, au fost aduse mulțumiri tuturor celor care s-au implicat în organizarea și susținerea evenimentului deosebit pentru comunitatea credincioșilor ortodocși din această localitate mureșană.

Pr. Vasile Gherman

TRADIȚII ROMÂNEȘTI ÎN LUNA NOIEMBRIE

» continuare în pag. 5

Tradiții și obiceiuri la români, în așteptarea sărbătorilor de iarnă

Ziua de 14 noiembrie este socotită de calendarul popular în rândul „zilelor lupilor”, ultima zi a *Martinilor de Toamnă* și cea dintâi a *Filipilor*, în vreme ce, calendarul creștin ortodox îl prăznuiește pe unul dintre cei dintâi ce au crezut în adevăratul Mesia și L-au urmat: Apostolul Filip. Credințele populare par să fi adoptat din tradiția creștină numai numele, multiplicând, în mod impresionant, o divinitate stranie pe cât de capricioasă, pe atât de primejdioasă. Filipii au fost în timpurile mitice niște spirite răătăcitoare, zdrențăroși și înfomețați, ce se ascundeau de privirile oamenilor, însă, atunci când nu le erau respectate zilele, îi poceau și-i schimono-seau. Cel mai de temut era Filipul Șchiop care, mândru pe fărtații lui că nu l-au așteptat, apărea cel

din urmă, într-una dintre zilele de sărbătoare creștină pe care, prin prezența lui terifiantă, o umbrea: Intrarea Maicii Domnului în Biserica sau *Ovidenia*.

În treacăt, trebuie să notăm că seriei de zile cunoscute sub numele de *Filipii de Toamnă* îi corespund altele, din *Dulcele Crăciunului*, la sfârșitul lunii ianuarie și începutul lunii februarie, ce poartă numele de *Filipii de Iarnă* și, respectiv, *Martinii de Iarnă*, în total cinci zile, precedate de ziua altui stăpân temut al lupilor, *Sânpetru de Iarnă*, sărbătorit la 16 ianuarie (închinarea Cinstului Lanț al Sfântului Apostol Petru). La rândul ei, data de 14 noiembrie semnifică un început: cel al Postului Crăciunului, de fapt, o etapă de purificare a trupului și a sufletului în întâmpinarea Nașterii Mântuitorului.

LUNA NOIEMBRIE ÎN ISTORIE

2 noiembrie 1784: În Transilvania, a izbucnit Răscoala Țărănească condusă de către Horea, Cloșca și Crișan;

9 noiembrie 1330: A avut loc celebra luptă de la Posada, care a consemnat independența Țării Românești în fața Regatului Ungariei;

16 noiembrie 1849: Fiodor Dostoievski a fost condamnat la moarte pentru activități anti-guvernamentale, însă execuția a fost anulată în ultimul moment, fiind exilat în Siberia.

15 noiembrie 1918: Consiliul Național Român din Bucovina a hotărât unirea Bucovinei cu România;

20 noiembrie 1688: A fost finalizată tipărirea Bibliei în limba română. Textul cărții a fost definitivat la inițiativa lui Șerban Cantacuzino de către un grup de învățați, printre care s-au numărat și frații Șerban și Radu Greceanu;

25 noiembrie 1600: A avut loc Bătălia de lângă Curtea de Argeș, între oastea lui Mihai Viteazul și oastea polonă.

Conferințele preoțești de toamnă, în Arhiepiscopia Alba Iuliei

Potrivit *Statutului pentru Organizarea și Funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, anual, cu binecuvântarea Sfântului Sinod, se desfășoară conferințele preoțești semestriale, în cadrul cărora sunt tratate temele pe care ierarhii Bisericii le propun. Scopul acestor conferințe pastoral-misionare este de a dinamiza slujirea liturgică și progresul spiritual-moral al sacerdoților.

Anul 2017 a fost declarat în Patriarhia Română drept *Anul omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului*. La temelia hotărârii luate de către membrii Sfântului Sinod de a proclama ca an omagial icoana și iconarii stă faptul că în acest an se împlinesc 1230 de ani de la Sinodul VII Ecumenic (Niceea, 787), la care s-a combătut erezia iconoclasmului și a fost reabilitat cultul icoanelor.

Anul comemorativ al Patriarhului Justinian a fost ales ca aduce aminte a fostului Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române la împlinirea a 40 de ani de la trecerea sa pe tărâmul veșniciei, precum și pentru a ne aminti de toți înaintașii noștri, ierarhi, preoți și mireni, care au mărturisit credința strămoșească.

că în vremurile grele ale regimului ateu-comunist. Cele două teme ale anului omagial și comemorativ au reprezentat, așadar, propuneri pentru conferințe, expoziții tematice, documentare, studii și articole și alte evenimente organizate în toate eparhiile.

În Arhiepiscopia Ortodoxă Alba Iulia, cu binecuvântarea Înalt-preasfințitului Părinte Irineu, în această toamnă, în cele 10 protopopiate s-au desfășurat conferințele pastoral-misionare la care au participat toți preoții parohi, stareții, și starețele, precum și duhovnicii așezămintelor monahale din cele 2 județe ale Eparhiei. Acestea s-au desfășurat sub genericul *Jertfelnicie și mărturisire în lucrarea preoțească*. În cadrul acestora, preoții au susținut referate în care au evidențiat trei aspecte referitoare la tema propusă.

În primul rând, slujitorii sfințelor altare au surprins, slujirea iubitoare și jertfitoare a păstorului suflătesc, care este persoana investită cu putere de sus, părtașul la starea de jertfă a lui Hristos și cel care se sacrifică pentru păstoriții săi. De asemenea, preoții au ilustrat câteva chipuri sacerdotale ale unor mărturisitori care au pătimit în temnița Aiudului și care și-au îndeplinit misiunea de păstori suflătești. A fost evidențiat exemplul vieții arhimandritului Ioan

Iovan, un dârz slujitor al Sfințelor și Preacuratelor lui Hristos Taine, a arhimandritului Arsenie Papacioc, rugătorul și stăruitorul fierbinte către Dumnezeu, și a părintelui Gheorghe Calciu, un propovăduitor neînfricat al Adevărului. Totodată, s-a vorbit despre provocările și exigențele pastorale din societatea actuală: duhul lumii secularizate și tactul pastoral, atitudinile anticlericaliste și prudența clericală, criza morală și antidotul duhovnicesc.

După încheierea prelegerilor și a discuțiilor pe marginea acestor teme, Arhipăstorul nostru le-a adresat celor prezenți următoarele gânduri: „În lumea noastră răzvrătită și înrăită este multă nelegiuire: crime, violuri, avorturi, divorțuri, păcate împotriva firii, poluarea mediului înconjurător și altele. Noaptea păcatului a cuprins lumea, iar răul s-a răspândit pretutindeni ca un cancer înfiorător. Hristos are nevoie de preoți preocupați de a sculpta, zi de zi, efigia Sa divină pe chipul creștinilor.

De asemenea, Mântuitorul nostru are nevoie de preoți dăruieți, în primul rând, realităților suprafirești, ca să însușească viața reală a omului de azi. De îndeplinirea misiunii preoțești depinde, în mare parte, vitalitatea Bisericii lui Hristos pe pământ. După Sfântul Vasile cel Mare, preoții trebuie să arate «răvnă și sârguință pentru a aduce o îmbunătățire cât de mică Bisericii».

Astfel, conferințele preoțești din această toamnă au încercat să evidențieze pericolele și greutățile pastoral-misionare cu care se confruntă Biserica actuală, dar și să ofere soluții, pentru ca preotul să devină mult mai prudent, cu un tact pastoral deosebit și acea persoană la care credincioșii pot găsi adevărata liniște sufletească.

 Pr. Bogdan Avram

Sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, în parohia Senereuș, protopopiatul Sighișoara

Având în vedere că biserica din satul Senereuș își serbează în data de 8 noiembrie ocrotitorii, pe Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, în fiecare an, mulțime de credincioși din sat, dar și din zonele învecinate acestuia, participă la slujba de la biserică, iar apoi la spectacolul și masa care se organizează la Căminul cultural al satului.

Frumusețea slujbei din anul acesta a fost sporită datorită faptului că preoții învecinați parohiei Senereuș au participat și ei

la bucuria noastră, aceștia fiind însoțiți de către credincioșii lor, biserica devenind, astfel, neîncăpătoare. Ca și invitat special l-am avut pe părintele Doru Gheaja de la Alba Iulia, care ne-a onorat atât prin prezența sa, dar și prin frumusețea vocii sale. Pe lângă preoții prezenți, am avut onoarea să îi avem în mijlocul nostru pe domnul Istvan Sagyebo, primarul localității Bălăușeri, pe domnul Mircea Dorin Istrate, președintele Ligii Scriitorilor Români – Filiala Mureș, și pe domnul Ioan Berța,

președintele Societății Cultural-Patriotice „Avram Iancu”. După Sfânta Liturghie, a fost săvârșită slujba parastasului, iar la final, domnul Mircea Dorin Istrate, în semn de apreciere, ne-a oferit o *Diplomă de suflet*.

Sărbătoarea hramului bisericii a continuat la Căminul cultural al satului, unde toți credincioșii prezenți au fost invitați la masă. După agapă, Grupul vocal *La Fântâna Dorului* din Sângeorgiu de Pădure, Grupul vocal de la Țopa, Grupul de tineri dansatori *Doina Hundorfului* de la Vișoara, condus de către domnul profesor Mihai Șuteu, și, nu în ultimul rând, părintele Doru Gheaja i-au încântat pe credincioși prin frumosul program artistic.

Mulțumim lui Dumnezeu pentru bucuria trăită, dar și bunilor credincioși ai satului Senereuș, care în fiecare an, de hram, și nu numai atunci, își arată iubirea față de Biserica strămoșească.

 Pr. Gabriel Caras

✧ Evenimente

Sărbătoare a cărții și a culturii românești, la Deda, protopopiatul Reghin

Pe Mureș în sus, la ceas de toamnă ruginie, Deda, frumoasa localitate de pe Valea Mureșului superior și de la poalele falnicilor Munți Călimani, a găzduit un eveniment cultural de mare anvergură. Joi, 2 noiembrie a.c., de la ora 11.00, la sediul Primăriei comunei Deda, a avut loc Simpozionul Național cu tema „Tradiție, Cultură, Spiritualitate în Deda și împrejurimi”, ediția a V-a, eveniment ce a fost organizat de către Primăria Deda, Despărțământul Central Județean Mureș al ASTREI, Fundația Culturală „Vasile Netea” și Biblioteca Municipală „Petru Maior” Reghin. În cadrul acestui amplu eveniment cultural, ce iată, a devenit deja o tradiție pentru localitatea Deda, au fost lansate și prezentate mai multe cărți cu tematică referitoare, în primul rând, la comuna Deda, dar și la frumoasele sale împrejurimi. Evenimentul s-a bucurat de un public numeros și de bună calitate: profesori, preoți, filologi, cercetători, istorici etc. Coordonatorul și moderatorul întregului eveniment cultural a fost subsemnatul, fiu al localității. Evenimentul cultural a debutat cu o rugăciune de binecuvântare, rostită de către părintele Valentin Vârva, protopop al Protopopiatului Ortodox Reghin.

Pentru început, doamna Lucreția Cadar, primarul comunei Deda, un om iubitor de cultură, de frumos și de tot ce înseamnă element de valoare, a mulțumit tuturor participanților și a vorbit despre importanța acestui eveniment cultural marcant și, în general, despre valoarea tuturor activităților cu caracter cultural-științific care au loc la Deda.

A fost prezentată apoi cartea *Tradiție, Cultură, Spiritualitate în Deda și împrejurimi*, volumul IV, apărut sub egida Editurii Eurocarpatica, din Sfântu Gheorghe, care reprezintă un anuar al comunei de pe Valea Mureșului, fapt ce denotă potențialul cultural extraordinar pe care îl are această localitate. Puține comune din județ și chiar din țară au un asemenea potențial cultural deosebit. Volumul a apărut cu sprijinul material al Primăriei și al Consiliului Local Deda și, bineînțeles, prin bunăvoința doamnei primar Lucreția

Cadar. Acest volum însumează studiile științifice ale mai multor personalități: profesori, preoți, filologi, ziariști, istorici, arhiviști, cercetători, muzeografi etc., cărora le aducem cuvânt de felicitare pentru seriozitatea și profesionalismul de care au dat dovadă în elaborarea materialelor cuprinse în paginile acestei lucrări.

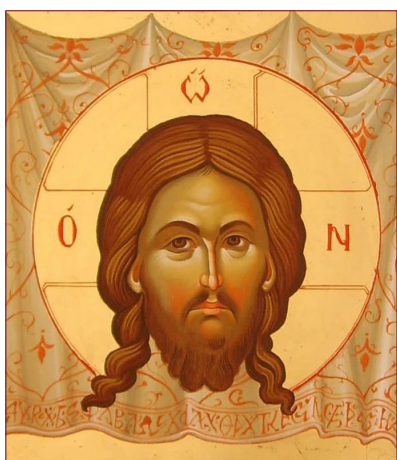
Programul a cuprins, de asemenea, o dezbatere privind sărbătorirea Centenarului Marii Uniri la Deda și pe Valea Mureșului Superior. Au fost susținute idei, inițiative, proiecte referitoare la zona Văii Mureșului superior, cu privire la modul în care, în anul 2018, se vor sărbători 100 de ani de la realizarea idealului tuturor românilor de pretutindeni: unitatea națională.

În cadrul acestui eveniment cultural major, au susținut expuneri: Lucreția Cadar, Lazăr Lădăriu, Nicolae Băciut, Dimitrie Poptămaș, Pr. Valentin Vârva, Nicolae Balint, Ilie Șandru, Ilarie Opreș, Ioan Eugen Man, Ilie Frandăș, Pr. Vasile Chiorean Logigan, Ioan Torpan, Gheorghe Dărăban și subsemnatul, care au prezentat elemente extrem de interesante, atractive și bine documentate printr-o susținută muncă de cercetare.

Deda, frumoasa așezare de la poalele Călimanilor, reprezintă o vatră a românismului curat și a creștinismului pur și sănătos, o vatră de cultură a Văii Mureșului superior. Prin personalitățile de marcă pe care le-a dat de-a lungul timpului, precum și prin istoria, cultura, tradiția și spiritualitatea sa, Deda reprezintă un punct de reper pentru spațiul transilvănean, o vatră pentru întreg neamul românesc. Această frumoasă așezare de la poalele Călimanilor și de pe malul drept al Mureșului se distinge ca fiind cea mai importantă comună din zonă, un ținut mirific și binecuvântat de Dumnezeu cu atâtea frumuseți. Deda este acel loc binecuvântat, un loc unde se îmbină armonios frumusețea locurilor cu hărnicia și bunătatea oamenilor, atât a celor din trecut, cât și a celor de azi.

 Prof. Florin Bengean

Icoana – fereastră spre cer

„Ceea ce cuvântul povestirii prezintă auzului, aceea și pictura, prin imitare, arată fără cuvinte”.
(Sfântul Vasile cel Mare)

Icoana este o reprezentare a lumii spirituale, nevăzute, cu ajutorul elementelor materiale, lumești, un mijloc de întâlnire a omului cu Dumnezeu. Potrivit credinței ortodoxe, icoana este un loc în care Hristos sau sfinții se află prezenți în chip tainic, astfel încât, atunci când creștinul se roagă icoanei, el, de fapt, se închină lui Hristos Însuși. Uităndu-se la icoană, privirea creștinului se îndreaptă în mod spiritual spre Hristos, așa cum mama, privind fotografia fiului ei, vorbește cu el, deși ea nu confundă fotografia fiului cu fiul însuși. Fotografia unui om nu este identică cu acesta, întrucât reprezintă numai forma corpului, nu și puterile sufletului, și, totodată, nu gândeste, nu vorbește și nici nu simte.

Icoana și Evanghelia sunt în strânsă legătură, se sprijină și se clarifică reciproc, colaborând la răspândirea învățaturii creștine. Se poate afirma că icoana este o „Evangheliu în culori”, precum Evanghelia este o „Icoană verbală” a lui Hristos.

Așadar, icoana este chipul sau reprezentarea pentru ochii noștri a unei ființe existente în mod real, adică a adevăratului Dumnezeu, a Fiului Său, Iisus Hristos, a Maicii Domnului, a unui sfânt sau a unui moment din viața acestora. Icoana este un fel de „treaptă” sau „scară” pe care ne ridicăm cu întreaga noastră ființă spirituală, prin credință, către Dumnezeu.

Nu talentul executantului sau materia icoanei dau utilitate acesteia, ci unirea rugăciunii celui cinstit din icoană cu evlavia celui care se roagă. Cinstim icoana pentru că atunci când preotul o sfințește, Duhul Sfânt se revărsă asupra ei. În fața icoanei inima trebuie să se umple de o „căldură sfântă”, asemănătoare cu cea a Duhului Sfânt care a sfințit icoana. Omul, când stă în fața icoanei, se închină de fapt lui Dumnezeu, căci el rostește „Doamne, ajută-mă!”, „Doamne, iartă-mă!”. Nu zice nicidecum „Icoană, ajută-mă!” sau „Icoană, iartă-mă!”. Icoanele noastre ortodoxe nu sunt sfinte, ci sfințite, iar creștinul nu se închină lemnului pe care este pictată icoana, ci lui Dumnezeu. Privirea unei icoane trebuie să nască în suflet stări de rugăciune, de căință, de respect, de dragoste sfântă, de mare bucurie lăuntrică.

Așadar, ori de câte ori vedem icoane, să ne închinăm, să le sărutăm și să le împodobim cu flori, căci noi, creștinii, stăm sub oblăduirea acestora din leagăn până la mormânt: pruncul nou-născut este adus și închinat la icoane; mirii se închină și sărută icoanele la intrarea și ieșirea din biserică; în suferință, creștinul se mângâie, privind icoana; pe pieptul mortului se așază o icoană.

 Elev Raluca Blaga

Părintele Augustin Burtă, slujitor devotat al lui Hristos

„Așază-mă în calea îndreptărilor Tale și până la ultima mea suflare să nu mă lași să rățesc de parte de lumina poruncilor Tale. Fie ca ele să devină singura lege a întregii mele vieți, aici, pe pământ, și în veșnicie”.

(Rugăciunea de la revărsatul zorilor, Părintele Sofronie Saharov)

Sub acest gând pios își depănă amintirile părintele Augustin Burtă, de la revărsatul zorilor vieții sale: într-o zi de toamnă, acum 72 de ani, la data de 10 noiembrie a anului 1945. Satul natal, Cut, din județul Alba, i-a rămas drag, purtând osemintele părinților, Augustin și Anica, precum și a moșilor și a strămoșilor săi. Acolo a deprins dragostea de carte și de Dumnezeu, iar după terminarea Școlii Gimnaziale a plecat din sat la Brașov, pentru a urma cursurile liceale și specializarea în industria lemnului.

Motivat de dorința de a sluji Domnului, a urmat cursurile Institutului Teologic de Grad Universitar din Sibiu, devenind licențiat în anul 1974. Doi ani mai târziu, s-a căsătorit cu aleasa inimii sale, domnișoara profesoară de matematică Viorica Secașiu din Răhău.

Preasfințitul Emilian Bordaș l-a hirotonit diacon și preot în luna februarie a anului 1977, pe seama parohiei Șibot. Părintele își amintește cu emoție ziua instalării în parohie: „era Duminica a III-a din Postul Mare, a Crucii, și preacucernicul părinte protopop Nicolae Cantor m-a investit în prezența a 32 de credincioși, într-o biserică

degradată de dese inundații prilejuite de revărsarea râului Mureș”.

Părintele Augustin și-a asumat crucea slujirii lui Dumnezeu și a aproapelui, având întotdeauna o vorbă caldă, balsam pentru sufletele rănite de păcate și rugăciunea stăruitoare de slujire zilnică a lui Dumnezeu și a aproapelui. La scurt timp după venirea sa în parohie, părintele a început un amplu șantier de reparații capitale la lăcașul de cult: a înălțat turnul bisericii cu 5 m, a acoperit biserica cu țiglă glazurată multicoloră, a înlocuit ferestrele, antrenându-i deopotrivă și pe credincioși. Apropierea acestora de Biserică a reușit-o prin vizite pastorale la domiciliu, prin frecvența slujbelor și prin dăruire.

Era nevoie și de o casă parohială. Obosise de mutările dese dintr-o chirie în alta și așa a ridicat o casă impunătoare, cu etaj, cu arcade brâncovenești, cu anexe și grădină, necesare preotului. În apropierea bisericii era cândva Școala confesională, ajunsă, în cele din urmă, o ruină. Părintele Augustin a inițiat lucrări de reparații capitale, asigurându-i utilitatea de capelă mortuară și sală de protocol, înfrumusețată cu picturi în frescă.

Toate aceste lucrări au fost binecuvântate de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Andrei, la data de 22 octombrie 2006, prilej cu care părintele a primit distincția de *iconom-stavrofor*. Munca nu s-a oprit atunci, ci a continuat și pe plan duhovnicesc și pe plan administrativ. În anul 2011, sub coordonarea atentă a părintelui, s-a ridicat, la intrarea

în cimitirul parohial ortodox, o clopotniță impunătoare. În data de 25 aprilie a aceluiși an, părintele Augustin a devenit cetățean de onoare al comunei Șibot.

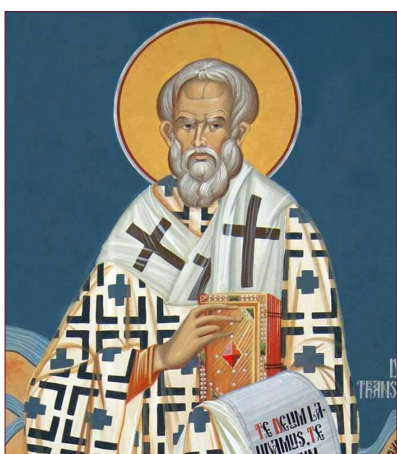
Părintele Augustin Burtă s-a pensionat începând cu data de 1 februarie 2014 și s-a îmbisericit la altarul unde a slujit 38 de ani. Duce dorul fiicei sale, singurul copil, care este medic, stabilită cu familia în Toplița, și a nepotului de doar 7 ani, dar are mângâierea rugăciunii și a slujirii misionare ori de câte ori este solicitat.

Acum, privind în urmă, vrednicul sacerdot al lui Hristos aduce mulțumire și slavă lui Dumnezeu pentru toate! Noi Îl rugăm pe Atotputernicul Părinte să reverse binecuvântare asupra slujitorului Său și să primească osteneala și rugăciunea lui, iar părintelui Augustin îi dorim multă sănătate și mântuire întru mulți ani!

 Pr. Ionel Arsu

Patristica

Catehetul uitat: Sfântul Niceta de Remesiana

Pe cât de enigmatică este persoana Sfântului Niceta de Remesiana, pe atât de cunoscută este opera sa. Multă vreme s-a crezut că este vorba despre una și aceeași persoană cu Sfântul Niceta pomenit în *Martirologiile romane* pe 7 ianuarie, sau cu Sfântul Nichita Romanul, amintit în sinaxarul ortodox la 15 septembrie, sau chiar cu Sfântul Nichita Mărturisitorul, celebrat la 3 aprilie.

Deși există voci care afirmă că el s-a născut în Apus, influențate, cel mai probabil, de lejeritatea și fluența cu care vorbea și scria în limba latină, majoritatea cercetătorilor este de acord că locul său de naștere a fost Remesiana, oraș întemeiat de împăratul Traian sub numele de *Republi-*

ca Ulpianorum, pe ruinele căruia se află astăzi satul sârbesc Bela Palanca, în apropierea orașului Niș. Nu cunoaștem amănunte legate de viața sa, dar este cert că în a doua jumătate a secolului al IV-lea, este consemnat ca episcop de Remesiana, scaun pe care îl ocupă până în jurul anului 414. Primele mențiuni despre Sfântul Niceta de Remesiana le găsim la poetul Ghenadie de Marsilia (†492/505) și la Cassiodor (†583) și se referă la vasta sa activitate cărturărească, în vreme ce episcopii Inocențiu al Romei și Germinius de Sirmium îl pomenesc doar cu numele. Cele mai importante mărturii le aflăm din scrierile lui Paulin de Nola, care vorbește în termeni elogioși despre onoarea și emoția deosebită pe care le-a simțit atunci când Sfântul Niceta l-a vizitat la Nola, știut fiind că episcopul dunărean a făcut cel puțin două călătorii în Italia, între anii 398-402. Din datele furnizate de Sfântul Paulin, care îl numește pe Ierarhul Niceta „părinte” și „sfânt”, reiese că era mai în vârstă decât el, iar dacă admitem că acel Nichas, despre care vorbește episcopul Germinius, este una și aceeași persoană cu Sfântul Niceta, atunci putem plasa data nașterii sale puțin înainte de anul 338, iar începutul episcopatului său în jurul

anului 367, fiind astfel contemporan cu Sfântul Efreim Sirul, Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Ioan Gură de Aur, Sfântul Grigorie de Nazianz sau Sfântul Grigorie de Nyssa și exponent de seamă al *Veacului de Aur* în teologia patristică.

Deși aria activității sale a suscitat controverse între istorici, nu vom insista aici, din lipsă de spațiu, asupra acestui aspect, limitându-ne la a consemna mărturia Sfântului Paulin de Nola, probabil cea mai elocventă, fiind contemporanul său: „**Aleargă la tine geții și amândouă felurile de daci: cei ce cultivă pământul în interior și cei ce poartă căciuli de oaie și cresc bogate turme de vite pe malurile mănoase**”. Această mărturie, precum și faptul că vorbea, într-o oarecare măsură, limba băștinașilor neromanizați ne îndreptărește să credem că misiunea Sfântului Niceta s-a desfășurat pe ambele maluri ale Dunării, deci și la o parte dintre străbunii noștri, mai ales că în acea perioadă nu existau încă episcopii pe malul românesc al luncii Dunării.

Pe lângă elanul pastoral concretizat într-o activitate misionară remarcabilă, Sfântul Niceta de Remesiana ne-a lăsat și o vastă operă scrisă ce cuprinde lucrări catehetice, dogmatice sau cu caracter prac-

tic. Iată câteva din cele mai reprezentative scrieri:

- *De diversis appellationibus* (*Despre diferitele numiri ale Domnului nostru Iisus Hristos*), operă cu un pronunțat caracter dogmatic, ce surprinde diferitele nume oferite Mântuitorului în Sfânta Scriptură;
- *De ratione fidei* (*Despre rațiunea credinței*) și *De Spiritus Sancti potentia* (*Despre puterea Sfântului Duh*) sunt două lucrări care combat ereziile și, potrivit Sfântului Niceta, au fost redactate la cererea credincioșilor;

- *De Symbolo* (*Despre Simbolul de credință*) reprezintă una dintre cele mai vechi tâlcuiri ale Crezului. A fost editată și cu titlul *Explanatio Symboli* și, un timp, s-a considerat că aparține lui Niceta de Aquileea, dar cercetările ulterioare au dovedit paternitatea lui Niceta de Remesiana, chiar dacă pe alocuri se simte influența *Catehezelor* Sfântului Chiril al Ierusalimului.

Principalele scrieri cu caracter practic sunt: *Ad lapsam virginem libellus*, *De vigilis servorum Dei*, *De psalmodiae bono* etc. Toate aceste lucrări au fost cunoscute și citate în teologia vremii, o parte dintre ele fiind reunite sub forma unui catehism intitulat *Libelli instructionis* (*Cărțile de învățătură*) sau *Instructio ad com-*

petentis (*Învățătură pentru candidații la botez*), care cuprindea învățături privitoare la comportamentul catehumenului, erorile păgânilor sau credința monoteistă. Probabil cea mai celebră scriere a Sfântului Niceta o reprezintă imnul *Te Deum Laudamus*, preluat imediat și în cultul public. Cea mai veche mențiune referitoare la acest imn o găsim în jurul anului 512, într-o lucrare a lui Cezar de Arelate, care îl precizează între cele șase lecturi obligatorii de duminică. În limba română, imnul a fost tradus și tipărit de către Veniamin Costachi, în anul 1807, în cărțile de costană găsimu-se varianta lui Macarie ieromonahul, glas VIII. Totodată, frumoasa cântare a fost tradusă și introdusă în Biserica Protestantă de către Martin Luther.

Atât prin viața și opera sa, cât, mai ales, prin felul în care a fost receptat de către contemporanii săi, Sfântul Niceta de Remesiana se recomandă a fi un veritabil exponent al Ortodoxiei universale, ce poate fi pus fără rezerve pe același piedestal cu marii Părinți ai timpului său, iar Biserica Ortodoxă Română l-a așezat în calendar pentru că „a pus și el umărul” la consolidarea creștinismului românesc.

 Pr. Daniel Cota

Răspunsul Bisericii la întrebările societății

Care este rolul diaconului în cadrul slujbelor bisericești și cum poate suplini preotul lipsa acestuia?

Sfânta Liturghie și în parte și celelalte slujbe ale Bisericii noastre s-au compus în așa fel încât participarea diaconului la ele să constituie un element necesar pentru desfășurarea lor armonioasă. Diaconul este, într-un anume mod, intermediarul între preot și popor. El îi amintește preotului ce trebuie să zică și ce trebuie să facă („Binecuvintează...”, „Poruncește...”, „Roagă-te...” etc.), pune în gura poporului temele rugăciunii („Domnului să ne rugăm”, „Pentru...” etc.), rânduiește poziția („Să ne plecăm...”, „Drepți”, etc.) și atrage atenția asupra momentelor vitale ale Sfintei Liturghii („Să luăm aminte...”, „Înțelepciune” etc.). În Biserica veche, existau cărți speciale pentru diaconi numite *Diaconicon*, cum erau și cele numite *Ieraticon* pentru preoți și *Arhieraticon* pentru arhieri. Când însă, cu timpul, diaconii au început să se rărească, în cărțile preoților au fost cuprinse și cele ale diaconilor. Preotul a devenit concomitent și diacon. Aceasta a adus greutate în ceremonialul firesc și a avut ca rezultat destul de multe denaturări în cărțile noastre liturgice și în actul liturgic în general.

Planul pe care îl urmează elementele particulare ale slujbelor noastre este următorul: diaconul introduce rugăciunea, îndemnând comunitatea la rugăciune și punând în gura poporului cererile rugăciunii. Vine apoi preotul să recapituleze cererile, înălțând către Dumnezeu o rugăciune care se încheie printr-un ecfonis, adică printr-un sfârșit doxologic, care, spre deosebire de rugăciune, se zice cântat. Poporul, în sfârșit, prin „Amin”, ia parte la cererile rugăciunii și cântă un imn potrivit. Mai înainte se impusese rostirea „în taină” a rugăciunilor de la Sfânta Liturghie. De obicei, preo-

tul le zicea în timpul în care diaconul spunea ectenia, în orice caz înainte de ecfonis. Atunci când nu era de față un diacon, problema devenea dificilă. Preotul nu putea să spună și ectenia și rugăciunea în același timp. Atunci s-au căutat noi locuri pentru rugăciuni în timpul gol pentru preot. Ecfonisele, ca elementul cel mai vital din punct de vedere liturgic, au rămas în pozițiile lor inițiale, însă, rugăciunile au suferit atâtea mutări și transmutări, încât de multe ori și-au pierdut orice legătură cu poziția lor inițială și cu sfârșitul lor, cu ecfonisolul. De multe ori se zicea *proto-hysteron*, adică după ecfonis, ca la rugăciunea de la „Sfinte Dumnezeule”, parțial și la Antifoane. Alteori, se spunea cu foarte mult timp înaintea ecfonisului, cum se întâmplă cu rugăciunile Vecerniei și Utreniei, chiar și cu prima rugăciune a Antifoanelor de la Liturghia Darurilor mai înainte sfințite, care se zicea, după unele manuscrise, înainte de începerea slujbei. Nici nu mai este nevoie să spunem că aceasta este un exemplu de decădere a slujbelor noastre. În anumite cazuri, problemele care s-au creat sunt atât de complicate, încât recunoașterea curgerii inițiale a slujbei și marcarea rugăciunilor care aparțin fiecărei unități sunt de multe ori aproape imposibile, iar revenirea lor la poziția inițială este greu de realizat.

În special, rugăciunile Antifoanelor de la Liturghie trebuie spuse după „Ție, Doamne”, pe care îl zice poporul, și înainte de ecfonisele lor. Acest lucru este posibil chiar dacă este prezent un diacon sau nu, dacă rugăciunile se spun „întru auz”, după rânduiala mai nouă, care tinde să readucă obiceiul mai vechi în acest caz. Altă soluție nu ar rămâne, decât ca rugăciunile să se zică în timpul cântării Antifonului după ecfonis, *proton-hysteron*, așa cum se rostește și rugăciunea imnului „Sfinte Dumnezeule...”. Acest lucru nu este cel ideal, desigur, însă este singura rezolvare posibilă conformă cu obiceiul care s-a impus. Personal, nu aș încuviința această soluție. Aș prefera, chiar dacă

rugăciunile încă se spun în taină și nu există diacon, să se spună la locul lor corect din punct de vedere istoric și logic, adică înainte de ecfonis. Rugăciunile Antifoanelor sunt scurte și s-ar putea acoperi, cel puțin parțial, de un „Ție, Doamne” puțin mai prelungit din partea stranei sau de o tăcere de puține secunde, exact cum se întâmplă la rugăciunile plecării capetelor.

În ceea ce privește „Să ne iubim unii pe alții...” sau expresia paralelă „Capetele noastre...”, de vreme ce și aceasta face parte dintre îndemnul diaconului către popor, ar fi zadarnic să căutăm în tradiție în ce poziție o rostește preotul, câtă vreme ea presupune întotdeauna, așa cum am văzut, prezența diaconului. Este însă foarte firesc și corect din punct de vedere logic și foarte potrivit cu binecuvântarea, ca preotul să nu întoarcă spatele poporului, ci, câtă vreme se adresează poporului, să îi vorbească și să îi dea porunca liturgică privind către el. Să nu uităm că și diaconii în vechime erau întorși cu fața către popor sau, cel puțin, într-o perioadă mai târzie, priveau spre răsărit, ca și astăzi, însă erau urcați în amvon, care se afla în mijlocul bisericii și al poporului, poziție care îi asigura controlul asupra poporului și nu îi despărțeau de ei, ca astăzi, când stau înaintea Ușilor împărătești cu spatele la adunarea bisericească.

Ioannis Foundoulis, *Dialoguri liturgice*, Editura Bizantină, București, 2008.

Poesis - Poesis - Poesis

Crucea mea
de Ana Ivașcu
(Alba Iulia, jud. Alba)

Iisuse, Tu mi-ai dat o cruce
Nu prea mare, s-o pot duce;
Dar urmând cărarea mea,
Am purtat o cruce grea.

Ochii-mi ridicând spre cer
Smerită, ajutoru-Ți cer:
„Doamne, îndură-Te un pic,
Ajută-mi să mă ridic!”

C-ai mei orfani is mărunței
Cine s-a-ngriji de ei?
Cine de ei s-a-ndura
Și le-a șterge lacrima?

Văduvie, pâine-amară,
Nu te-oi duce cu ocară...
Ci urmând urcușu-ți greu,
L-oi slăvi pe Dumnezeu!

Astăzi
de Tudor-Călin Rațiu
(Teiuș, jud. Alba)

Astăzi am rezolvat un sistem de
ecuații de gradul întâi cu două
necunoscute;
pe aceeași pagină am scris că
„Este mai ușor să nu urmezi
un sfat bun decât să-l urmezi,
atunci când ai încredere în tine”.

Astăzi m-am gândit la un lucru pe
care l-am spus ieri -
același lucru poate fi considerat atât
o insultă, cât și un compliment,
în funcție de cel care-l aude.

Astăzi am citit un capitol din Sfânta
Scriptură și cugetul mi-a zis așa:
„Cel care Îl iubește pe Dumnezeu
își iubește și aproapele,
iar cel care își iubește aproapele
este milostiv”.

Iubirea
de Rafila Moldovan
(Idicel-Pădure, jud. Mureș)

Iubirea este darul
Cel curat și frumos,
Comoara cea mai scumpă,
De la Iisus Hristos.

Domnul a dat iubirea,
Pentru creștinii săi,
Nu poate fi primită
De oamenii cei răi.

Iubirea te ajută
În zilele pustii,
Iubirea nu te lasă
Să uiți de-ai tăi copii.

Iubirea te îndeamnă
În zilele fierbinți,
Iubirea nu te lasă
Să uiți de-ai tăi părinți.

Iubirea este pace,
Iubirea este dor,
Iubirea e lăsată
De-naltul Creator.

Iubirea ne e lăsată
Și nouă tuturor,
Să n-o lăsăm să treacă
Pe lângă noi în zbor.

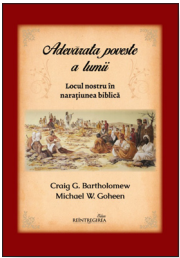
Cartea lunii

Adevărata poveste a lumii
Locul nostru în narațiunea biblică

Autor: Craig G. Bartholomew
Michael W. Goheen

Editura: Reîntregirea
Nr. pagini: 358
Anul: 2017

Tradiții și obiceiuri la români, în așteptarea sărbătorilor de iarnă

Ca orice încheiere de etapă festivă dedicată permisivității totale, *ziua Lăsatului Secului* de Crăciun se înscrie în același tip de manifestări: petreceri cu mâncare și băutură (odinioară, cu puști, pistoale și chiote de veselie), vizite în familie, întruniri ale tinerilor, cu muzică și joc. Asemenea manifestări nu erau doar simple excese, ci marcau despărțirea de petrecerile îngăduite, știut fiind faptul că postul tradițional nu înseamnă doar interdicții alimentare, ci mai ales restricții comportamentale, așa încât abia din a doua

zi a Crăciunului tinerii și gospodarii puteau să mai participe la aniversări, petreceri și hore.

O serie de alte acte rituale și gesturi erau obligatorii pentru protejarea familiei: femeile aveau grijă să încheie una dintre operațiile de bază ale prelucrării cânepei – melișatul – și să pună la adăpost melișele, fiindcă acestea sunt „vehicule și arme ale strigoaicelor”; se păzeau, de asemenea, să nu împungă (coasă) în piele și în pânză, pentru ca gurile hulpave ale lupilor să nu atace animalele. După cum lesne se poate observa, aceste gesturi sunt puse și ele sub semnul magiei simpatetice și al mitologiei belșugului, căci toate țințesc spre conservarea și protejarea sporului casei, esență intim legată de sfera femininului. Tot acum începea perioada de temut pentru anumite boli (bubatul, vărsatul sau varicela), de aceea, chiar dacă preparatele consacrate acestei zile erau boabele de porumb fierte și turtele coapte pe vatră, copiilor nu le era îngăduit să le guste, pentru a nu se îmbolnăvi. Obligația fiecărei gospodine de a împărți aceste alimente este, probabil,

tot o formă de manifestare a sărbătorilor recoltei ce asigura, în vechime, pe de o parte, împăcarea sufletelor celor morți ce au vegheat asupra recoltei, iar pe de alta, o nouă recoltă, mai bună, întrucât ofranda se făcea chiar din semințele îngropate în brazdă de către gospodari înainte cu câteva săptămâni.

Schimbarea regimului alimentar (instituirea rigorilor postului) impunea operații pe care pușini le mai îndeplinesc astăzi: opăritul vaselor sau chiar separarea acestora de cele utilizate ulterior, ba chiar înlocuirea unor ingrediente de bază precum borșul utilizat la mâncărurile de dulce cu altul de post, de fapt, împropștiarea fermentului cu o compoziție derivată din roadele anului abia încheiat. Spaima de spirite necurate era atât de mare, încât toate vasele în care acestea ar fi putut sălășlui erau așezate cu gura în jos, pentru ca nu cumva, într-un moment de ezitare sau de tentație, să fie folosite pentru încălcarea postului. La toate acestea se adăugau rigorile impuse de „zilele lupului”, pe care, în zonele conservatoare, gospodinele le mai respectă cu strictețe.

Am putea afirma că această zi este un început în sine, o etapă de deschidere către sărbători, dar și pragul trecerii într-o perioadă critică, hotărâtoare pentru viitorul tuturor, una dintre cele care sunt încărcate de forțe care, deși vag definite, pot fi benefice sau malefice, în funcție de comportamentul nostru. În unele ținuturi se spune că dacă intri în Postul Crăciunului „cu inimă bună” (împăcat și cumpătat), sărbătorile și începutul anului îți vor merge din plin, dar dacă vei avea momente șovăielnice, anul pe care îl aștepti va fi sinuos, cu multe cum-pene și restriști. În satul tradițional românesc, perioada aceasta era consacrată și vârstei tinere: pentru fete începea „întrecerea meșteșugului mâinilor”, adică șezătorile destinate pregătirii ținutei sărbătorești, iar pentru feciori era debutul integrării în ceata de colindători, cu toate cerințele stricte legate de condiția de emisar al înnoirii.

Crăciunul, „cea mai așteptată și cea mai văzută zi din an”, precum și sărbătorile ce-i succed, s-a bucurat dintotdeauna de respectul și de

prețuirea tinerilor, fiindcă ei sunt nu doar protagoniștii amplerelor desfășurări festive, ci, mai cu seamă, beneficiarii sacralității pe care o implică. Dacă intonarea colindelor este cu desăvârșire oprită până la această dată, începând de acum, acest lucru este îngăduit, ba mai mult, în Transilvania, zonă păstrătoare a tradiției colindatului de ceată, feciorii încep din vreme pregătirile.

Tinerii păstrau, așadar, un echilibru între ceea ce nu le era îngăduit și pornirile năvalnice ale vârstei și firii lor, mulțumindu-se, în locul horelor duminicale și al altor petreceri, cu întâlnirile discrete din șezători, strict supravegheate de gazde și de părinți. Șezătorea, această adevărată instituție cu multiple funcții sociale, și-a pierdut în ultimul veac prestigiul, locul ei fiind luat de căminul cultural, întrunirile familiale în jurul gazetelor, apoi al radioului și televizorului. Șezătorile se reiau în zilele noastre ici-acolo, mai ales în preajma sărbătorilor de iarnă, căci pregătirea acestora este de neconceput într-un alt cadru.

Conf. univ. Narcisa Știucă

Glasul Evangheliei

Universul întreg se învâluie acum în *taină*, „este o taină dulce, un minunat secret, este o fericire”. Totul se datorează Ție, Doamne, iubirii și iertării Tale de oameni. Pentru că Tu, de mai bine de două mii de ani Te cobori din lumea Ta minunată și sfântă să aduci pace și speranță într-o altă lume, răvășită de patimă și ură; Te cobori să aduci lumină în sufletele celor care au petrecut, și petrec, în întunericul ignoranței, egoismului și noianului de fărâdelegi; să întinzi mâna Ta cea protectoare și salvatoare către toți cei *naufrațiați* pe marea frământată a vieții, să fii grabnic ajutător, pe cale, celor ce sunt cuprinși de „umbra morții”; să-l ajuți pe om să se *cunoască* pe sine, să-și evalueze conștiința, să știe că, cu măsura cu care va dăru, cu aceea va primi; să-l ajuți să *înțeleagă* minunea și măreția smereniei, să-i dezvăluie *pericolul* iubirii de sine și iubirii de stăpânire; să-l ajuți să Te *primească* înainte de toate pe Tine, în suflet, Doamne. Și odată cu tine pe toți cei curați cu inima, pe cei prizonieri pentru dreptate, pe cei flămânzi și goi, pe cei care plâng de ne iubirea noastră, pe cei pentru care ești *ultima* speranță

Duminica a 31-a după Rusalii (Vindecarea orbului din Ierihon); Ev. Luca 18, 35-43;

Duminica dinaintea Nașterii Domnului (a Sfinților Părinți după trup ai Domnului); Ev. Matei 1, 1-25;

Duminica după Nașterea Domnului (a Sfinților Iosif Logodnicul, David Prorocul și Iacob, ruda Domnului); Ev. Luca 12, 16-21;

Ierihonul biblic întru chipează *odiseea*, *marca* unei lumi care, chiar dacă se vrea patetică și motivată, este pregnant decerebrată și prăpăstioasă. Pentru că din lecturarea pericopei evanghelice, la care adăugăm informațiile suplimentare aferente, putem asocia lumea, societatea, preocupările locuitorilor cetății Ierihon din vremea aceea și, prin extensie, lumea în care trăim, cu leagănul *alintării* omului care trăiește mulțumit *plenitudinea* și prevalența păcatului, cu toate urmările existențiale, pe care păcatul le grefează și pecetluiește în ființa umană, făcând din sufletul omului un spațiu al *terorii morale*; de fapt, Iisus, în pilda *Samarineanului milostiv*, atunci când ne spune că protagonistul parabolei „cobora de la Ierusalim la Ierihon”, poate fi interpretat ca desemnând, prin Ierusalim, starea de grație a omenirii, iar, prin Ierihon, lumea de după căderea ei în păcat. Ierihonul, vestita cetate, a venit în întâmpinarea Mântuitorului cu celebrele sale ziduri, cu cele două feluri de ziduri. Pe de o parte, cu zidurile durabile ale fărâdelegii. Față de această stare de lucruri, judecata și acțiunea Dumnezeiescului Învățător au fost magnifice. Pentru că nu s-a lăsat impresionat, încântat, înșelat, copleșit de aparențe, nu s-a lăsat îmbrobodit, manipulat; nu a arătat în niciun fel că îl poate sensibiliza altă măreție decât omul. Pentru a dovedi că omul, indiferent de condiția lui socială, de aspectul lui, de tot

ansamblul de prejudecăți, este *singura* motivație a *întrupării* și venirii Lui în lume, Iisus S-a oprit lângă un om care a făcut obiectul indifferenței și disprețului, răutății și derăderii din partea semenilor – este vorba de cerșetorul orb; nu putem să nu sancționăm, măcar prin atenționare, pe aceia care se vor și se cred urmași ai lui Hristos, și în loc să-și imite prototipul, în loc să imite iubirea, căldura inimii, puterea de înțelegere, modestia, sinceritatea, generozitatea, blândețea, desfid prin practica vieții toată frumusețea și mirabilul acestor imperative și, culmea aroganței și orbirii mentale, totuși, se mai și erijează în succesorii de drept ai Fiului lui Dumnezeu.

Întrucât este vorba de aceeași atitudine consemnată de veacuri și de științele abilitate, evident să confirmăm identitatea Fiului lui Dumnezeu, noi înșine nu putem decât să reiterăm judecăți de valoare care, prin excelență, au păstrat nealterat adevărul, chiar dacă nu s-au dat la o parte în a asuma răspunsuri, ipoteze, soluții potrivite dinamicii și evoluției științelor istorice, sociologice etc.; cu alte cuvinte, niciodată nu putem spune că, în cauză, avem *achiziții definitive*; acest lucru, pornind de la premisa că tradiția este într-o perpetuă îmbogățire, domeniu în care argumentele și probele *curg* mereu. Tocmai, pentru că terenul pe care evoluează tradiția și credința este într-o perpetuă extensie, schimbare, complementaritate, noul acționând în continuu; iar el, noul, va *transcende* istoria și se va *implini* dincolo de istorie. În ce ne privește, argumentele suverane sunt la vedere: adică, dacă ar fi fost Iisus numai *om*, relativitatea și fragilitatea argumentației noastre

era aceea că nu este în puterea omului să fie, prin el însuși, un mântuitor al lumii; iar dacă ar fi fost doar *Dumnezeu*, natura umană ar fi fost neputincioasă, în demersul descifrării tainei unei persoane, a unui Mesia de origine exclusiv dumnezeiască. Tocmai de aceea, în marea Sa înțelepciune, Dumnezeu-Tatăl a rânduit ca Fiul să se întrupeze deopotrivă Dumnezeu și om, pentru ca oamenii să poată afla mai ușor cine este, pentru a fi mai ușor de crezut, pentru a-i fi mai accesibilă învățătura. Și totuși, în timp, contradicțiile și ostilitățile antamate de firea omenească nu au încetat a se accentua. Împotriva a toate, noi nu trebuie să disperăm, ci să fim *încredințați* de puterea, de marea milostivire, de iubirea lui Dumnezeu; Cel Care, prin tot ceea ce a făcut și a învățat, a refăcut *scara* urcării noastre la cer (...) *Povestea* genealogică a Fiului lui Dumnezeu este deopotrivă grea și ușoară de adevăr; „Îmbracă, iată, analiza, evoluția, analogiile, într-un registru firesc, pentru o lume care se vrea a înțelepciunii; mulțimea reală a numelor vrea (și) să vină în întâmpinarea *Tradiției* în devenire, „prin modul de păstrare, garantare și transmitere a valorilor însumate”. Felul ușor narativ al expunerii tocmai asta face, anume, în luarea și transmiterea de cunoștințe – face apel repetativ la *autoritate* (toate acele nume fiind, succesiv, autorități consemnate și dincolo de perimetrul de competență al cercetării teologice).

Chiar dacă peste veacuri amintirea vieții și învățăturii lui Hristos înseamnă un frumos moral, viața trăită curat, și a născut generații de creștini devotați, an de an, reeditarea evenimentului *Nașterii* este însoțită sau

precedată de controverse, de puseuri de ostilitate omenească, este umbrată de valurile răutății; an de an, Pruncu Sfânt trebuie să *fugă* și să se *refugieze* din calea ofensivei acțiunilor nesăbuite și rău intenționate ale omului. Și chiar dacă tot ceea ce spune Sfânta Scriptură nu este o înșiruire de metafore, ci este expresia raportului între candoare și credință, este creația înțelepciunii, este apogeul *cunoașterii*, un mare segment al omenirii se dedă deliberat contrariului evidenței și *culturii* răului. În ce ne privește, acest episod din copilăria Pruncului Sfânt, generat de inițiativa draconică a lui Irod, va fi pentru credincioși nu doar semn de întrebare, cât mai ales o dramă existențială; drama Pruncului Iisus având acea tușă psihologică, în care germenii intoleranței, răzbinării și culpabilității mișună abil și nasc judecăți și atitudini umane dintre cele mai periculoase (...) Starea de spirit din vremea aceea, dar nu numai, lunecarea firii umane, dispoziția umană spre complicități și scenarii veroase, oculta „antropologic mentalitară” este atât de limpede înveșnicită de ceea ce „marșul marilor eresuri în istorie seamănă cu aceea a unei fatalități”; căci nimic nu le poate sili și opri de a *urâți* un adevăr sau altul și de a robi totul urii atavice, „fascinației violente”, dorinței de stăpânire, până la urmă „nebiei triste și goale”. Dar pentru că este, totuși, Crăciunul, să ne bucurăm de culmea frumuseții sufletești a Pruncului Iisus, deci de ceea ce învățătura Lui va să fie lecție de viață curată, peste freământul stăruitor al mișilor bolnave de ne iubire.

 Pr. Iosif Zoica

Părintele Dumitru Goia (1867-1933), un mare român în care a bătut o inimă de moț

Cu emoție legitimă, cu cerneala inimii, dintr-o sfântă datorie, dorim să aducem la lumină evenimente de tristă amintire, acum, când ne aflăm în prag de sfântă sărbătoare (1 Decembrie), pagini care să ne vorbească despre trecutul dureros al moșilor. Odată cu intrarea României în Primul Război Mondial, au început mari suferințe pentru populația din Transilvania, îndeosebi pentru intelectuali și, mai ales, pentru preoți, care erau socotiți principalii instigatori ai românilor împotriva stăpânirii bicefale austro-ungare.

Pentru aceste redate de rezistență românească, guvernul de la Budapesta a întocmit o *Listă neagră*, cuprinzând numele tuturor românilor din granițele Ungariei, care au cutezat să-și manifeste prin fapte ființa lor de români. Într-un document de epocă, se păstrează această mențiune: „Puțini preoți români sunt în Ardeal care să nu merite țeapa”, viața multora dintre aceștia având un epilog dureros: au fost arestați în miez de noapte, închiși, anchetați sau alungați din parohii.

Părintele Sebastian Stanca, autorul cărții *Contribuția preoțimei din Ardeal pentru întregirea neamului, 1916-1919*, surprinde suferințele a numeroși preoți din Ardeal. Jandarmii maghiari au pornit ca o haită la vânătoare să săvârșească „bravuri patriotice” asupra bieților români

fără putință de apărare. Guvernul de la Budapesta a alcătuit în 1914 un ordin telegrafic: „Tot ce este suspect să fie reținut”. Cu brutalitatea caracteristică jandarmilor maghiari, i-au ridicat pe cei mai mulți preoți în miez de noapte, i-au pus în lanțuri, i-au luat între baionete, i-au purtat zeci de kilometri pe drum de țară din sat în sat, palmuindu-i și batjocorindu-i, pe alții i-au dus în ziua mare pe ulițele orașelor ungurești și săsești în huiidulele și scuipările publicului. Nici sărmenele clopote ale bisericilor românești nu au fost ferite de profanare, de lăcomia și nebunia stăpânirii asupritoare.

Există două scrisori-document, aparținând copiilor părintelui Dumitru Goia din Sohodol, care a îndurat mari suferințe fizice și sufletești în timpul detenției. Scrisorile primite, scrise cu cerneala inimii, cuprind amintiri dragi, tulburătoare, despre părinții iubiți și anii când le-a lipsit tatăl din sânul familiei.

Prima scrisoare aparține Prof. dr. Ioan Goia, din care cităm: „Tatăl meu, preotul Dumitru Goia, a fost fiul țăranelui Ioan Goia și a Zamfirei, născută Galdău. Studiile le-a urmat la Alba Iulia și Brașov. S-a înscris la Seminarul Teologic din Sibiu, devenind preot. A fost un bun gospodăru. Cu ajutorul credincioșilor, a zidit o școală nouă, modernă, în localitatea natală, Sohodol. Având o fire blândă, s-a bucurat de o mare

popularitate printre credincioși. A avut un talent muzical remarcabil, cântând din fluier, piesa sa de rezistență fiind cântecul cu care a intrat Avram Iancu în Abrud. Tot cu fluierul a dat și un recital pe scena Teatrului Național din Cluj.

După apariția studiului *Moșii și maghiarii* în «Tribuna» de la Sibiu, Slavici a primit un album, care purta pe copertă o placă de aur masiv, pe care erau gravate cuvintele «Moșii lui Slavici», însoțit de un text omagial, urmat de 300 de semnături ale preoților, învățătorilor și proprietarilor de mină. Printre aceste semnături figurează și semnătura tatălui meu, Dumitru Goia, paroh ortodox în Sohodol. Acest lucru dovedește notorietatea sa în regiune (în acest Album se menționează ca fiind nepot de frate al lui Cloșca, martirul de la 1785). A ocupat funcția de director al școlii primare și secretar al asociațiunii ASTRA. A participat alături de consătenii săi moși și de preoțimea de vrednică aducere aminte a anului 1918 la izbândă totală a idealului național: Unirea cea Mare de la 1 Decembrie 1918.

Când România a intrat în Primul Război Mondial, un prim-pretor șovin a dispus ca preotul Dumitru Goia să fie deportat la Sopron, alături de alți preoți și învățători de pe întreg cuprinsul Transilvaniei. Aici a fost maltratat ca cel din urmă criminal. A fost eliberat la 8 iulie

1917, în schimbul unei cauțiuni de zece mii de coroane”.

A doua scrisoare aparține Mariei Goia, din care cităm: „Stimate părinte Eugen, aș dori să vă relatez o frântură despre felul cum s-a desfășurat arestarea scumpului și neînfricatului român, care a fost bunul meu tată, Dumitru Goia.

Era într-o zi rece de primăvară. La crăpatul zorilor am bătut cu sălbăticie în poartă trei jandarmi. L-au somat pe tata să se îmbrace și să-i urmeze. Mama și copiii minori am început să plângem și să ne ținem de el să nu-l ducă. Jandarmii ne-au îmbrâncit brutal și au dat să-l împingă afară din curte. Atunci s-a întâmplat un lucru pe care nu-l pot uita. M-a marcat sufletește pentru întreaga viață. În gălăgia pe care o făceam cu vaităturile noastre, cel mai apropiat vecin, pe nume Dumitru Dura, ridicat din pat, desculț, a venit fugind, l-a împins pe un jandarm ca să dea mâna cu tata și i-a întins o coroană, zicând: «Părinte, primește coroana aceasta pe care o am, că poate te va ajuta la un necaz și Dumnezeu să te aibă în pază și să te aducă cât mai curând acasă». Apoi i-a zis mamei: «Fiți tare, doamnă preteasă, nu mai plângeți, că noi vă ajutăm, nu vă lăsăm». Acest gest al omului sărac, umil, dar cu suflet mare cât un munte, îmi stăruie în minte și acum că tatăl meu a fost un om bun, iubitor de credincioși cât a trăit.

Apoi a urmat percheziția, după care am rămas cu bogata și valoroasa bibliotecă a tatei, transformată într-un morman de cărți sfărțecate și distruse, plus lipsa banilor, pe care i-au luat dintr-un sertar al bibliotecii unde se păstrau. Aș dori să amintesc că tata a fost distins cu titlul de *protopop onorar* și *iconom-stavrofor* în timpul activității, pentru faptele sale în slujba Bisericii și a neamului românesc”.

Am încercat, cu respectul cuvenit unui mare slujitor al Bisericii străbune, preotul-martir Dumitru Goia, să ștergem colbul uitării ce s-a depus peste viața și faptele lui vrednice de pomenire. Scrisorile îngălbenite de vremuri ale copiilor Ioan și Maria m-au făcut să-mi îndeplinesc această obligație de suflet, fiind un imbold pentru mine de a le aminti, așa cum au făcut-o descriind viața de familie și casa părintească a unui preot modest din Țara Moșilor.

Aceste pagini de istorie dure-roasă trebuie mereu recitate și recunoscute, mai ales acum, când se împlinesc o sută de ani de atunci. Părintele Dumitru Goia a făcut parte din rândul preoților-martiri ai Bisericii Ortodoxe Române. Acești preoți sunt pilde de istorie și trebuie să primească mereu recunoștința neamului, a Bisericii și acel titlu de noblețe și trăinicie.

 Pr. Eugen Goia

Efectul de halou: de ce oamenii frumoși ni se par, totodată, deștepți și buni?

Efectul de halou este o eroare de percepție, în urma căreia oamenii atribuie trăsături de caracter unei alte persoane, în funcție de impresia generală (și, deseori, superficială) pe care o au despre acea persoană. Mai exact, o persoană atrăgătoare ni se va părea, mai degrabă, a fi și inteligentă și cumsecade, cu toate că deseori nu avem suficiente informații pentru a trage prematur astfel de concluzii.

Un exemplu la îndemână este percepția publică cu privire la celebrități (actori de exemplu): pentru că sunt persoane cunoscute de foarte multă lume, populare, bogate și de succes, tindem să credem că personalitatea lor este de-a dreptul magnetică și fermecătoare. De fapt, de multe ori, este adevărat chiar contrariul: unele celebrități au o purtare de-a dreptul insuportabilă și apucături de copii răsfățați.

Efectul de halou mai este denumit și eroare de atribuire, stereotipul atractivității fizice sau, popular, „ce este frumos este și bun”. Se manifestă în numeroase situații de viață, de exemplu la școală (un profesor este mai înclinat să creadă despre un elev disciplinat și cuminte că este și inteligent, studios și silitor) sau la locul de muncă (un superior poate fi înclinat să evalueze performanța unui angajat care lucrează cu entuziasm din prisma acestei unice trăsături. Angajatul poate că nu face deloc o treabă bună, poate că nu se integrează în cultura organizației, dar, pentru că manifestă entuziasm în activitatea sa, superiorul tinde să treacă cu vederea toate celelalte amănunte). Un studiu a demonstrat chiar că jurații erau mai puțin înclinați să creadă despre persoane atrăgătoare fizic că sunt capabile de comportamente în afara legii.

O altă aplicare a efectului de halou este în marketing: din cauza acestuia, anumite companii își permit să crească prețul anumitor produse strict pe baza numelui firmei care le comercializează. Cu siguranță, am auzit cu toții expresia „plătești marca, nu produsul”.

Oamenii atrăgători din punct de vedere fizic nu au, însă, numai avantaje care decurg din efectul de halou. Un alt studiu a relevat faptul că oamenii sunt înclinați să creadă despre cei atrăgători și că sunt superficiali, narcisiști și înclinați spre a-și folosi atributele fizice pentru a-i manipula pe ceilalți și a dobândi foloase necuvenite. Efectul de halou este explicația științifică pentru axioma potrivit căreia, prima impresie

sie contează. Contează pentru că acea primă impresie va influența decisiv toate judecățile ulterioare cu privire la acea persoană. Acest lucru este valabil chiar și pentru cei care cunosc fenomenul. De exemplu, cei care citim aceste rânduri: acum știm ce e și de ce se întâmplă așa, dar aceasta nu înseamnă că, deși cunoaștem fenomenul, suntem imuni la acest efect.

Și atunci merită să ne mai chinuim să înțelegem? Considerăm, de exemplu, că întotdeauna e mai bine să înțelegem ceva decât să dăm din umeri și să trecem mai departe. Însă nu toată lumea este așa. Chiar dacă nu putem fi imuni la efectele sale, putem fi, însă, conștienți de acest efect și putem adopta strategii prin care să îi reducem efectele, rezultatul fiind acela că evaluările noastre vor avea un grad mai mare de relevanță. Putem, spre exemplu, să judecăm evenimente și oameni din prisma informațiilor concrete, nu din prisma impresiilor generale pe care ni le-am creat. O astfel de strategie este de mare valoare într-o lume în care puțini își mai bat capul cu judecarea lucrurilor în profunzime.

Efectul de halou afectează interesul general, dar de pe urma acestuia pot suferi cei care fac evaluări ori cei pentru care aceștia lucrează, precum și cei care evaluează necorespunzător, luându-se în considerare aparențele înșelătoare. Dacă anumite calități ale persoanelor evaluate sunt supraestimate sau, dimpotrivă, anumite calități sunt subestimate, nimeni nu are de câștigat pe termen lung.

 Psih. Claudiu Manea

Simbolistica leului în Sfânta Scriptură

„Întreabă dobitoacele și te vor învăța, păsările cerului și îți vor spune și peștii mării îți vor povesti”.

(Iov 12, 7-8)

Potrivit Sfintei Scripturi, regnul animal a fost creația lui Dumnezeu. În cea de-a cincea zi, au fost create animalele acvatice și animalele zburătoare (Fac. 1, 20-21), iar în ziua a șasea au fost create animalele terestre: sălbăticiunile, animalele domestice și târătoarele (Fac. 1, 24-25). Leul este de departe cel mai periculos animal citat în Sfânta Scriptură. Este un animal de pradă, cu putere legendară, cunoscut drept regele animalelor. Chiar și răgetul lui e motiv de îngrijorare (cf. Am. 3, 8). Diavolul, potrivit spuselor Sfântului Apostol Petru, se comportă ca un leu (I Pt. 5, 8), iar în prorocia lui Vala-

am, poporul evreu e văzut ca un leu (cf. Num. 23, 24).

În Antichitate și în tradiția iudaică, leul era simbolul forței și al vigilenței, pentru că se spune că doarme cu ochii deschiși. Acesta întruchiează și alegoria Învierii, datorită capacității sale de a-și reînvia puii, fiind cunoscut, totodată, și ca simbol al înțelepciunii. Din cele mai vechi timpuri, în icoane, Evangheliștii erau însoțiți de câte un simbol (patru vietăți care întruchiează specificul evangheliștilor: Matei – îngerul; Luca – vițelul; Ioan – vulturul; Marcu – leul). Pentru Sfântul Evanghelist Marcu, leul semnifică „Glasul celui ce strigă în pustie” (Mc. 1, 3).

Uneori, leul e folosit ca mesager divin, trimis de Dumnezeu cu un anumit scop, de regulă pedagogic. Într-un anumit caz, un leu îl mănâncă pe om sau pe măgar, dar nu și pe profetul Domnului (I Reg. 13, 25-26). În altă situație, un leu îl pedepsește pe un profet neascultător (I Reg. 20, 35-36), iar alteori, Însuși Dumnezeu e asemănat cu un Leu (Os. 13, 7). Patriarhul Iacob, pe patul de moarte, spune despre Iuda: „Iuda, tu ești un pui de leu”. Această profeție este transpusă în cartea Apocalipsei 5, 5, cu titlul *Leul din seminția lui Iuda*: „Iată, a biruit leul din seminția lui Iuda, rădăcina lui David, ca să deschidă cartea și cele șapte pecetei ale ei”. Este o formă abreviată a unuia dintre titlurile mesianice ale lui Hristos. Sub aceas-

tă formă este descris Hristos, ca și culminarea curajului, a puterii și a ferocității tribului lui Iuda.

Folosirea termenului „leu”, în legătură cu judecata, reflectă pasaje cum sunt: Is. 38, 13; Plângeri 3, 10; Os. 5, 14; 13,8, unde judecata lui Dumnezeu este comparată cu atacul unui leu. Regii Etiopiei, convinși că descind din Iuda, ca urmași ai lui Solomon și ai reginei din Saba, și-au însușit cu mândrie acest titlu (leul biruitor al lui Iuda). Folosirea cuvântului „leu” este, în mare măsură, o metaforă ce indică puterea. În Antichitate, de asemenea, acesta a fost considerat simbol al regalității.

În Tradiția creștină, leul apare reprezentat în biserici prin sculpturi la iconostase, tronuri arhieresti etc., în partea de jos, la bază, tocmai pentru a arăta statornicia, soliditatea, dar și autoritatea și rolul protector pe care le are ierarhul. În acest sens, Biserica s-a inspirat din cartea Apocalipsei, unde se arată că prima dintre ființele pline cu ochi care păzesc tronul divin este asemănătoare unui leu.

În concluzie, putem spune că omul contemporan a pierdut legătura cu lumea simbolică și nu mai este receptiv în fața mesajelor codificate rămase de secole, ca un culoar sau o cale ce indică omului lucrarea lui Dumnezeu în lume, exercitată prin aceste simboluri care sunt pentru noi de o mare profunzime.

 Pr. Ioan Culda

Actualitatea creștină

● Liturghie interortodoxă la 125 ani de la sfințirea Catedralei din Paris

Simbol al credinței românilor din Europa Occidentală”, așa cum a numit-o Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, Catedrala Mitropolitană din Paris a reunit, în prima duminică a lunii noiembrie, la rugăciune, 7 ierarhi și sute de credincioși. La 125 de ani de la sfințirea lăcașului de cult, Liturghia a fost prezidată de către Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale.

După citirea pericopei evanghelice în limba română și în limba franceză, Înaltpreasfințitul Părinte Jean, Arhiepiscop de Harioupolis, a rostit o omilie referitoare la principalele învățături regăsite în textul biblic duminical, ce ne prezintă pilda bogatului nemilosiv și a săracului Lazăr. La finalul slujbei, Preasfințitul Părinte Timotei Prahoveanul a transmis mesajul Patriarhului României, adresat, cu prilejul acestui moment aniversar, comunității din Paris. Preafericirea Sa a numit acest locaș de cult „o adevărată ambasadă a credinței și culturii românilor ortodocși din Franța” și a apreciat activitatea misionară pentru copii și tinerii români din Paris, existentă în jurul acestei biserici.

După Liturghie, în cimitirul Montparnasse, a avut loc o slujbă de pomenire pentru odihna sufletelor unor personalități iconice ale comunității românești din Franța, ce își dorm somnul de veci în cimitirul parizian: Mitropolitul Visarion Puiu, fondatorul Episcopiei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, Arhiepiscopul Teofil Ionescu, Arhimandritul Iosafat Snagoveanul și Constantin Brâncuși.

basilica.ro

Creștini, știati că... ?

● În țara noastră, cultul îngerilor este foarte răspândit, numeroase biserici purtând hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil?

Dintre toți Sfinții îngeri, cei mai mari binefăcători ai oamenilor s-au arătat Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, motiv pentru care sunt prăznuiți împreună cu toate cetele îngerești în data de 8 noiembrie, ei fiind, totodată, și patroni spirituali ai Jandarmeriei Române. În țara noastră, cultul acestora este foarte răspândit. Numeroase sunt bisericile și mănăstirile cu hramul Sfinților Arhangheli, numeroși sunt și credincioșii români care le poartă numele.

Sărbătoarea Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil datează din secolul al V-lea. La început, a fost o simplă aniversare a sfințirii unei biserici a Sfântului Mihail, aceasta fiind ridicată la termele lui Arcadius din Constantinopol. Cu timpul, acest praznic a ajuns să se adreseze și Sfântului Gavriil, ca apoi să devină sărbătoarea închinată tuturor Sfinților îngeri.

Arhangheli din calendarul bisericesc ortodox sunt conducătorii cetelor de îngeri și sunt reprezentați cu aripi și purtând săbii, ca simbol al biruinței asupra răului. Mai mult decât atât, ei sunt călăuzele sufletelor celor adormiți în drumul lor spre Rai. În folclorul religios românesc, Arhanghelul Mihail este un personaj mai venerat decât Arhanghelul Gavriil. Oamenii spun că el poartă, uneori, cheile raiului, este un înfocat luptător împotriva diavolului și veghează la capul bolnavilor.

În trecut, în societatea tradițională, Arhangheli erau sărbătoriți pe motivul că sunt păzitorii oamenilor de la naștere și până la moarte, rugându-se lui Dumnezeu pentru sănătatea acestora. În viziunea populară, ei asistă și la Judecata de Apoi, sunt patroni ai casei, ard păcatele acumulate de patimile omenești și purifică, prin post, conștiințele. De aceea, multe familii creștine îi aleg ca patroni și ocrotitori spirituali ai casei și ai gospodăriei, iar icoana lor este întâlnită în casele multor români.

 Cristina Toma

Agenda pastoral-misionară a Înaltpreasfințitului Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei Octombrie 2017

Duminică, 1 octombrie ✧ A oficiat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în biserica „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din cartierul „Dâmbu Pietros” al municipiului Târgu-Mureș.

Luni, 2 octombrie ✧ În Casa de Cultură a Studenților din Alba Iulia, a luat parte la festivitatea de deschidere a noului an universitar 2017-2018. În Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă, a oficiat slujba de *Te-Deum*, la începutul anului universitar, adresând studenților în teologie un cuvânt duhovnicesc despre modelul sublim al Maicii Domnului.

Marti, 3 octombrie ✧ În Sala de conferințe a Căminului bisericesc *Peregrinus*, a participat la ședința de deschidere a *Convocării anuale de specialitate a preoților militari din Armata României*, adresând un cuvânt participanților. Tot în această zi, la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, a luat parte la ședința anuală *Starea învățământului din județul Alba*, organizată de către Inspectoratul Școlar Județean Alba, rostind o alocuțiune.

Joi, 5 octombrie ✧ În Sala Sinodală a Reședinței Patriarhale, a participat la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Sâmbătă, 7 octombrie ✧ A săvârșit slujba de *Te-Deum* pe o esplanadă special amenajată în fața bisericii „Sfinții Trei Ierarhi” din Aiud, cu ocazia *Întâlnirii anuale a tinerilor din Arhiepiscopia Alba Iuliei*, ediția a VII-a, adresându-le celor prezenți un impresionant cuvânt de învățătură despre dăruirea de sine.

Duminică, 8 octombrie ✧ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia Petrești I, protopopiatul Sebeș. La finalul slujbei, l-a hirotesit *iconom-stavrofor* pe părintele paroh Marius Slevaș și a acordat *Diplome de aleasă cinstire* binefăcătorilor sfântului locaș de închinare. De asemenea, a oficiat slujba de binecuvântare a noii capele mortuare, a Centrului educațional „Sfântul Irineu de Lyon” și a Muzeului parohial de artă populară.

Luni, 9 octombrie ✧ La Centrul eparhial, a primit vizita domnului deputat Corneliu Olar și a domnului Felician Petruse, șeful Ocolului Silvici „Horea-Apuseni”.

Joi, 12 octombrie ✧ În Sala Unirii din Alba Iulia, a participat la vernisajul expoziției și lansarea albumului cu titlul „Catedrala Încoronării - Istorie și Har”, la împlinirea a 95 de ani de la sfințirea Catedralei arhiepiscopale din Alba Iulia și de la încoronarea suveranilor României Mari, Regele Ferdinand și Regina Maria.

Sâmbătă, 14 octombrie ✧ De hram, a liturghisit la Schitul „Sfânta Cuvioasă Parascheva” de la Subpiatră, protopopiatul Câmpeni. În cadrul slujbei, l-a hirotonit diacon pe tânărul Mihail Cramba.

Duminică, 15 octombrie ✧ A oficiat Sfânta Liturghie în parohia Bistra, protopopiatul Câmpeni. La momentul rânduit al slujbei, pe diaconul Mihail Cramba l-a hirotonit preot pe seama parohiei Căptălan, protopopiatul Aiud.

Luni, 16 octombrie ✧ În Aula „Dumitru Stăniloae” a Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, a participat la lansarea cărții de poezii *Văz duhurile Potirului Alb*, scrisă de către părintele Ioan Petraș din Timișoara.

Marti, 17 octombrie ✧ În protopopiatul Luduș, a prezidat conferința preoțească de toamnă. De asemenea, la Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu” din orașul Luduș, a oficiat slujba de binecuvântare a noului Cabinet de Religie, amenajat în incinta acestei unități de

învățământ. La sfârșitul slujbei, a acordat *Diplome de aleasă cinstire* domnului Ioan-Adrian Banea, directorul școlii, și doamnei Mărioara Dăian, profesor de Religie.

Miercuri, 18 octombrie ✧ În protopopiatul Aiud, a prezidat conferința preoțească de toamnă.

Joi, 19 octombrie ✧ A săvârșit slujba de binecuvântare a noului așezământ social „Sidonia Ciugudean” din parohia Vingard, protopopiatul Sebeș. La final, a acordat *Diplome de aleasă cinstire* binefăcătorilor acestui centru social-filantropic.

Vineri, 20 octombrie ✧ Seara, a întâmpinat delegația care a însoțit racla cu sfintele moaște ale Sfintei Mucenițe Filoftea de la Curtea de Argeș și a rostit un cuvânt de învățătură. De asemenea, a primit vizita Excelenței Sale Paul Butler, episcopul de Durham (Anglia).

Sâmbătă, 21 octombrie ✧ De sărbătoare Sfintilor Cuvioși Mărturisitori Visarion și Sofronie și a Sfântului Mucenic Oprea, a liturghisit, în sobor arhieresc, pe scena special amenajată în fața Catedralei arhiepiscopale din Alba Iulia.

Duminică, 22 octombrie ✧ A târnosit biserica Schitului „Buna Vestire” de la Hăpria, protopopiatul Alba Iulia. La sfârșitul Sfintei Liturghii, a acordat Ordinul *Credință și Unire* domnului ing. Mihai-Gheorghe Iova și a conferit *Diplome de aleasă cinstire* binefăcătorilor sfântului locaș de închinare.

Luni, 23 octombrie ✧ În Aula „Dumitru Stăniloae” a Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, a prezidat conferința preoțească de toamnă la care au participat preoții din protopopiatele Alba Iulia și Sebeș.

Marti, 24 octombrie ✧ În Sala „Sfântul Ierotei” a Centrului eparhial, a prezidat examenul de capacitate preoțească, sesiunea de toamnă.

Miercuri, 25 octombrie ✧ La noul muzeu al icoanei și cărților vechi *Museikon*, a fost prezent în mijlocul iconarilor participanții la prima ediție a *Atelierelor Museikon*.

Joi, 26 octombrie ✧ A celebrat Dumnezeiasca Liturghie la Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie” de la Dumbrava, protopopiatul Aiud, care, în această zi, și-a sărbătorit hramul.

Vineri, 27 octombrie ✧ De sărbătoare Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor, în Altarul de vară al Catedralei Patriarhale, a liturghisit, în sobor arhieresc, condus de către Preafericitul Părinte Kiril, Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii, și de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Sâmbătă, 28 octombrie ✧ În Aula „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei, a participat la ședința solemnă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Duminică, 29 octombrie ✧ A oficiat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în biserica „Sfânta Treime” din municipiul Sighișoara. La finalul slujbei, pe preoții parohi Petru Bleahu și Mircea Ceușan, pentru întreaga activitate depusă, i-a hirotesit întru *iconom-stavrofor*.

Luni, 30 octombrie ✧ A efectuat vizite pastoral-misionare în municipiul Sighișoara: la Liceul Tehnologic nr. 2, la sediul Poliției Municipiului și la biserica „Nașterea Maicii Domnului” din parohia Sighișoara IV.

Marti, 31 octombrie ✧ În protopopiatul Reghin, a prezidat conferința preoțească de toamnă.

A consemnat
Eugen Bărbăian

●● Evenimente

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu a sfințit biserica parohiei Gârbova de Jos, protopopiatul Aiud

În Duminica a 22-a după Rusalii, 5 noiembrie, Arhipăstorul Alba Iuliei a oficiat slujba de sfințire a bisericii cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din parohia Gârbova de Jos, protopopiatul Aiud.

Între anii 1898-1900, prin contribuția credincioșilor, a fost ridicat locașul de rugăciune, în formă de navă cu boltă semicirculară, din cărămidă, piatră și lemn. Turnul clopotniță este așezat pe pronaos și are o înălțime de 25 m. Biserica

a fost repictată între anii 2005-2016, în tehnica *fresco*.

Chipurile celor prezenți au radiat de bucurie, în special pentru faptul că edificiul bisericesc a fost sfințit prima dată. Pentru vrednicia sa, părintele paroh Marius Morariu a primit rangul de *iconom*, iar binefăcătorii sfântului locaș de închinare au primit *Diplome de aleasă cinstire*.

✧ Arhid. Rafael Orzeiu

Arhipăstorul Alba Iuliei a slujit în parohia Nazna, protopopiatul Târgu-Mureș

În data de 19 noiembrie, Înaltpreasfințitul Părinte Irineu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a liturghisit în biserica cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din parohia Nazna, protopopiatul

Târgu-Mureș. La altarul acesteia, slujește, cu râvnă și destoinicie, vrednicul părinte Teodor Fărcaș.

Piatra de temelie s-a pus în anul 1987, însă lucrările s-au desfășurat anevoios din cauza regimului comunist.

Arhitectura bisericii este în formă de cruce greacă înscrisă, cu trei abside și trei turlă. Între anii 1994-1998, s-a realizat pictura în tehnica *fresco*. În ziua de 22 august 1999, locașul bisericesc a fost târnosit.

Credincioșii mureșeni, adunați în număr mare, au dat dovadă de o cuminenie exemplară pe tot parcursul serviciului liturgic. La momentele potrivite, Chiriarhul nostru l-a hirotonit pe tânărul Nicolae Örtvos diacon, iar pe diaconul Ovidiu Gliga l-a hirotonit preot, pe seama parohiei Comori, protopopiatul Reghin.

✧ Arhid. Rafael Orzeiu

Înaltpreasfințitul Părinte Irineu a liturghisit în parohia „Sfânta Mare Muceniță Ecaterina” din municipiul Alba Iulia

În ziua de 25 noiembrie, Întâistătătorul Eparhiei noastre, a celebrat Dumnezeiasca Liturghie în parohia „Sfânta Mare Muceniță Ecaterina” din Alba Iulia, care în această zi și-a sărbătorit hramul. La finalul slujbei, Înaltpreasfinția Sa a oficiat slujba de binecuvântare a *Centrului cultural-catehetic „Sfânta Ecaterina”*, aflat la demisolul bisericii.

„Casa Domnului” din cartierul *Cetate* a fost construită între anii 1992-2009 în formă de cruce. Acoperișul ei a fost executat din tablă de aluminiu, prinsă pe astereală de

lemn, iar iconostasul a fost confecționat din lemn de stejar în stil maramureșean. O particularitate a locașului bisericesc sunt cele 2 rânduri de balcoane interioare care îi măresc suprafața.

Emoția sfântă s-a simțit pe fețele senine ale credincioșilor prezenți la acest praznic. În cadrul slujbei liturgice, tânărul Laurențiu Ormenișan a fost hirotonit diacon, iar diaconul Bogdan Oros a fost hirotonit preot, pe seama parohiei Seuca, protopopiatul Târnăveni.

✧ Arhid. Rafael Orzeiu

REDACȚIA „CREDINȚA STRĂBUNĂ”

Președinte: **Înaltpreasfințitul Părinte IRINEU**, Arhiepiscop al Alba Iuliei;
Redactor șef: Pr. Oliviu **Botoi**;
Redactori: Pr. Nicolae **Aloman**; Andrei **Motora**;
Colaboratori: Pr. Petrișor **Muntean**, Arhid. Rafael **Orzeiu**, Pr. Ioșif **Zoica**;

ISSN 1222-2313

Abonamentele se fac la orice Oficiu Poștal din țară sau direct prin mandat poștal pe adresa: ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ ALBA IULIA, str. Mihai Viteazul, nr. 16, specificând pe verso: abonament „CREDINȚA STRĂBUNĂ” pe 2017 și adresa completă sau prin e-mail: editurareintregirea@gmail.com
Prețul unui abonament pe un an este de 20 lei + taxe poștale în valoare de 4 lei.

Tiparul executat la
TIPOGRAFIA ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
ALBA IULIA
Concepție grafică și tehnoredactare
Pr. Nicolae Aloman